

Боротьба з мовою ворожнечі

Загальнополітична рекомендація ЄКРН № 15: Головні тези

” Мова ворожнечі створює величезну небезпеку для згуртованості демократичного суспільства, захисту прав людини та правовладдя. Мові ворожнечі треба протидіяти задля захисту окремих осіб та груп людей, а не певних переконань, ідеологій або релігій. Неприпустимо використовувати обмеження мови ворожнечі задля того, щоби позбавляти права голосу меншини та придушувати критику офіційної політики, політичну опозицію або релігійні переконання.

ГОЛОВНА ДУМКА

Ефективна протидія використанню мови ворожнечі вимагає

- ▶ Визнання фундаментальної важливості свободи слова, толерантності та взаємної поваги до гідності людей;
- ▶ Визначення умов, що сприяють використанню мови ворожнечі, та вжиття належних заходів задля їх усунення;
- ▶ Долучення та відданості широкого спектру приватних осіб та громадських організацій на додаток до державних органів.

ВИБРАНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Підвищувати обізнаність суспільства про важливість дотримання плюралізму та про небезпеку, яку становить мова ворожнечі, а також демонструвати як хибність основ, на яких вона базується, так і її неприйнятність, задля чого

- ▶ Боротися з дезінформацією, негативними стереотипами та стигматизацією;
- ▶ Розробляти спеціальні освітні програми для дітей, молоді, державних посадовців та широкого загалу;
- ▶ Підтримувати громадські організації, органи із забезпечення рівноправ'я та національні правозахисні установи, які борються з мовою ворожнечі;
- ▶ Закликати публічних діячів швидко реагувати на мову ворожнечі, не просто засуджуючи її, але й обстоюючи цінності, яким вона загрожує.

2. Надавати підтримку тим, на кого індивідуально чи колективно спрямована мова ворожнечі, задля чого

- ▶ Прагнути допомогти їм упоратися з травмою та пережитим відчуттям сорому за допомогою психологічних консультацій і опіки;
- ▶ Дбати про те, щоб вони знали свої права щодо відшкодування завданої шкоди та мали змогу ними користатися;
- ▶ Заохочувати цих осіб повідомляти про використання мови ворожнечі, так само як і інших, які стали свідком її використання;
- ▶ Карати за кривди або утиски щодо будь-яких осіб, які поскаржилися на використання мови ворожнечі або повідомили про нього.

“This document was translated with the support of the EU and Council of Europe regional project “Strengthening access to justice through non-judicial redress for victims of discrimination, hate speech and hate crimes in the Eastern Partnership””

▶▶▶ <http://www.coe.int/ecri>

European Commission
against Racism and Intolerance

ECRI
Commission européenne
contre le racisme et l'intolérance

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

3. Підтримувати саморегулювання в держаних та приватних установах (в тім числі виборних органах, політичних партіях, освітніх установах та культурних і спортивних організаціях) як засіб боротьби з мовою ворожнечі, задля чого

- ▶ Заохочувати ухвалення кодексів поведінки, які передбачають тимчасове відсторонення від посади та інші санкції за їх порушення, та забезпечувати їх дотримання;
- ▶ Закликати політичні партії підписати Хартію європейських політичних партій за нерасистське суспільство;
- ▶ Сприяти відстеженню дезінформації, використання негативних стереотипів та стигматизації.

ФАКТИ ТА СПОСТЕРЕЖЕННЯ

«Моніторинг ЄКРН у країнах Європи, серед іншого, виявив ... відверті публікації в певних ЗМІ явно расистських матеріалів, вихвалання нацизму та невизнання Голокосту, застосування образливої мови та стереотипів до певних меншин і принизливі заяви на адресу їхніх членів на вулицях, у школах та крамницях, а також фактичні заклики до насильства проти них та певні кампанії проти використання меншинних мов ... Використання мови ворожнечі не обмежувалося тільки екстремістами та маргіналами. Так, грубощі, до яких удавалися багато депутатів парламенту й державних посадовців, вочевидь сприяли тому, що публічний дискурс стає дедалі образливішим та нетерпимішим ... Крім того, було виявлено спроби публічних осіб виправдати упередженість і нетерпимість щодо певних груп, що лише підтримує та посилює вороже ставлення до них. Не всі форми використання мови ворожнечі є такими відвертими: деякі публікації вдаються до «шифрованої» мови задля поширення нетерпимості й ненависті». Пояснювальна записка до Загальнополітичної рекомендації ЄКРН №15.

«Інтернет став важливим засобом пропагування расизму та нетерпимості. Мова ворожнечі в соціальних мережах швидко набирає обертів та потенційно може охопити набагато ширшу аудиторію, ніж екстремістським друкованим ЗМІ вдавалося охопити раніше». Щорічний звіт ЄКРН за 2014 рік.

4. Уточнити цивільно-правову та адміністративно-правову відповідальність за використання мови ворожнечі, поважаючи при цьому свободу слова та висловлювань, задля чого

- ▶ Визначити конкретну відповідальність осіб, що вдаються до мови ворожнечі, інтернет-провайдерів, веб-форумів та платформ, онлайн-посередників, соціальних мереж, модераторів блогів та виконавців аналогічних функцій;
- ▶ Забезпечити наявність повноважень, за умови надання судового дозволу або схвалення, вимагати видалення мови ворожнечі з доступних у мережі матеріалів, блокувати сайти, де використовується мова ворожнечі, забороняти поширення мови ворожнечі та вимагати в примусовому порядку розкриття імен осіб, які її використовують;
- ▶ Надавати підтримку тим, на кого спрямована мова ворожнечі, органам із забезпечення рівноправ'я, національним правозахисним установам та зацікавленим громадським організаціям у застосуванні цих повноважень.

ЄКРН – КОРИСНІ ЛІНКИ

Загальнополітична рекомендація ЄКРН № 15. Боротьба з мовою ворожнечі. <http://hudoc.ecri.coe.int/eng?i=REC-15-2016-015-ENG>

Загальнополітична рекомендація ЄКРН № 7. Національне законодавство щодо боротьби з расизмом та расовою дискримінацією. <http://hudoc.ecri.coe.int/eng?i=REC-07rev-2003-008-UKR>

Загальнополітична рекомендація ЄКРН № 6. Боротьба з поширенням расистських, ксенофобних та антисемітських матеріалів через Інтернет. <http://hudoc.ecri.coe.int/eng?i=REC-06-2001-001-ENG>

Додатковий протокол до Конвенції Ради Європи про кіберзлочинність. <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/rms/090000168008160f>

Кодекс поведінки Європейської комісії щодо протидії незаконній мові ворожнечі онлайн. http://ec.europa.eu/justice/fundamental-rights/files/hate_speech_code_of_conduct_en.pdf